

विषय - बुद्धिमत्ता

1. संख्या अपूर्ण संख्या मालिका पूर्ण करणे.

महत्त्वाची माहिती

- ❖ यामध्ये दिलेल्या अंकमालिकेचे बारकाईने निरीक्षण करून त्या मधील क्रम (pattern) शोधायचा असतो व त्यानुसार आपल्याला पुढील पद पर्यायातून निवडायचे आहे व मालिका पूर्ण करायची आहे.
- ❖ या प्रकाराला कोणतेही गणिती बंधन नसते. त्यामुळे सरावामुळे आपल्याला याचा क्रम pattern कोणता हे लक्षात येईल.

नमूना प्रश्न

1) 81, 72, 63, 54, ___?

① ② ③ ④

1) 42

2) 45

3) 48

4) 51

स्पष्टीकरण : मालिका -9 ने घटते आहे:

$$\rightarrow 81 - 9 = 72$$

$$\rightarrow 72 - 9 = 63$$

$$\rightarrow 63 - 9 = 54$$

$$\rightarrow 54 - 9 = 45$$

2) 2, 6, 12, 20, ___?

① ② ③ ④

1) 25

2) 30

3) 35

4) 40

स्पष्टीकरण : फरक अशी मालिका आहे:

$$\rightarrow 6 - 2 = 4$$

$$\rightarrow 12 - 6 = 6$$

$$\rightarrow 20 - 12 = 8$$

$$\rightarrow \text{पुढील फरक} = 10$$

$$\rightarrow 20 + 10 = 30$$

3) 100, 50, 25, 12.5, ___?

① ② ③ ④

1) 6.25

2) 7.5

3) 10

4) 5

स्पष्टीकरण : प्रत्येक वेळेस संख्या अर्धी होत आहे:

$$\rightarrow 100 \div 2 = 50$$

$$\rightarrow 50 \div 2 = 25$$

$$\rightarrow 25 \div 2 = 12.5$$

$$\rightarrow 12.5 \div 2 = 6.25$$

स्वाध्याय

प्रश्न - अपूर्ण संख्या मालिका पूर्ण करणे.

1) 2, 4, 6, 8, ?

① ② ③ ④

1) 10

2) 11

3) 9

4) 12

2) 5, 10, 15, 20, ?			① ② ③ ④
1) 30	2) 25	3) 24	4) 22
3) 1, 3, 6, 10, ?			① ② ③ ④
1) 13	2) 15	3) 16	4) 21
4) 100, 80, 65, 55, ?			① ② ③ ④
1) 55	2) 60	3) 65	4) 50
5) 3, 7, 15, 31, ?			① ② ③ ④
1) 62	2) 63	3) 50	4) 60
6) 11, 21, 41, 81, ?			① ② ③ ④
1) 161	2) 101	3) 151	4) 141
7) 2, 5, 10, 17, ?			① ② ③ ④
1) 25	2) 26	3) 30	4) 29
8) 1, 4, 9, 16, 25, ?			① ② ③ ④
1) 36	2) 35	3) 32	4) 30
9) 2, 6, 12, 20, ?			① ② ③ ④
1) 30	2) 29	3) 28	4) 32
10) 3, 5, 9, 17, 33, ?			① ② ③ ④
1) 65	2) 66	3) 63	4) 61
11) 50, 48, 44, 38, ?			① ② ③ ④
1) 30	2) 28	3) 32	4) 34
12) 1, 2, 6, 24, 120, ?			① ② ③ ④
1) 640	2) 720	3) 600	4) 480
13) 89, 78, 67, 56, ?			① ② ③ ④
1) 45	2) 46	3) 47	4) 44
14) 13, 16, 21, 28, ?			① ② ③ ④
1) 36	2) 40	3) 38	4) 39
15) 7, 14, 28, 56, 112, ?			① ② ③ ④
1) 123	2) 200	3) 224	4) 223
16) 121, 100, 81, 64, ?			① ② ③ ④
1) 36	2) 49	3) 48	4) 50
17) 2, 3, 5, 9, 17, ?			① ② ③ ④
1) 33	2) 30	3) 34	4) 35
18) 8, 24, 12, 36, 18, ?			① ② ③ ④
1) 54	2) 48	3) 60	4) 45
19) 143, 120, 99, 80, ?			① ② ③ ④
1) 62	2) 66	3) 63	4) 70
20) 1, 8, 27, 64, ?, 216			① ② ③ ④
1) 100	2) 125	3) 120	4) 150

2. चुकीचे पद ओळखा

महत्त्वाची माहिती

- ❖ या प्रकारामध्ये एक अंकमालिका दिलेली असते परंतु त्यामधील एका अंकामुळे मालिका खंडित होत असते. म्हणजेच त्याच्यातील त्याच्यातील असणारा समान क्रम pattern बाधित होतो.
- ❖ आपल्याला मालिकेतील क्रम pattern ओळखून कोणता अंक त्या क्रमातील नाही हे शोधयाचे असते.

नमुना प्रश्न

1) 2, 4, 8, 14, 22, 32

① ② ③ ④

1) 14

2) 22

3) 32

4) 8

स्पष्टीकरण : फरक $\rightarrow +2, +4, +6, +8, +10$

$$\rightarrow 2+2=4$$

$$\rightarrow 4+4=8$$

$$\rightarrow 8+6=14$$

$$\rightarrow \text{पण मग } 14 + 8 = 22 \times (14+6 = 20 \text{ असायला हवं})$$

2) 1, 4, 9, 16, 27, 36

① ② ③ ④

1) 4

2) 9

3) 27

4) 36

स्पष्टीकरण : ही मालिका आहे पूर्ण वर्गसंख्या:

$$1^2 = 1, 2^2 = 4, 3^2 = 9, 4^2 = 16, 5^2 = 25, 6^2 = 36$$

$\rightarrow$ पण 25 ऐवजी 27 दिलं आहे - चुकीचं पद.

3) 3, 6, 12, 24, 50, 96

① ② ③ ④

1) 12

2) 24

3) 50

4) 96

स्पष्टीकरण : ही मालिका आहे - प्रत्येक पद = मागील पद $\times 2$

$$3 \times 2 = 6$$

$$6 \times 2 = 12$$

$$12 \times 2 = 24$$

$$24 \times 2 = 48 \rightarrow \text{पण येथे 50 दिले आहे}$$

$\rightarrow$ म्हणून चुकीचे पद 50

स्वाध्याय

1) 2, 4, 6, 8, 10, 13

① ② ③ ④

1) 4

2) 6

3) 10

4) 13

2) 5, 11, 23, 45, 95

① ② ③ ④

1) 11

2) 5

3) 45

4) 95

3) 1, 3, 6, 10, 15, 22

① ② ③ ④

1) 10

2) 6

3) 15

4) 22

4) 100, 90, 81, 73, 65			①②③④
1) 90	2) 100	3) 73	4) 65
5) 3, 5, 12, 24, 48, 96			①②③④
1) 12	2) 05	3) 48	4) 96
6) 11, 23, 47, 95, 190			①②③④
1) 190	2) 11	3) 95	4) 23
7) 2, 5, 10, 17, 27, 41			①②③④
1) 17	2) 27	3) 41	4) 10
8) 1, 4, 9, 16, 23, 36			①②③④
1) 4	2) 16	3) 23	4) 36
9) 2, 6, 12, 20, 30, 40			①②③④
1) 30	2) 40	3) 20	4) 12
10) 3, 5, 9, 17, 33, 63			①②③④
1) 17	2) 63	3) 33	4) 5
11) 50, 48, 44, 38, 32			①②③④
1) 44	2) 38	3) 48	4) 32
12) 1, 2, 6, 24, 120, 600			①②③④
1) 24	2) 600	3) 120	4) 6
13) 89, 78, 67, 56, 46			①②③④
1) 78	2) 46	3) 67	4) 89
14) 13, 16, 21, 28, 38, 52			①②③④
1) 21	2) 52	3) 38	4) 13
15) 7, 17, 37, 77, 156, 317			①②③④
1) 156	2) 17	3) 77	4) 317
16) 122, 101, 81, 65, 50, 37			①②③④
1) 101	2) 81	3) 37	4) 50
17) 2, 3, 5, 9, 17, 34			①②③④
1) 3	2) 5	3) 34	4) 17
18) 8, 24, 12, 36, 18, 60			①②③④
1) 36	2) 18	3) 60	4) 12
19) 144, 121, 100, 81, 60, 36			①②③④
1) 60	2) 81	3) 100	4) 121
20) 1, 8, 27, 64, 100, 216			①②③④
1) 8	2) 100	3) 216	4) 64

3. मालिकेतील गाळलेली संख्या शोधणे.

महत्त्वाची माहिती

- ❖ यामध्ये दिलेल्या अंकमालिकेचे बारकाईने निरीक्षण करून त्या मधील क्रम (pattern) शोधायचा असतो व त्यानुसार आपल्याला दिलेल्या मालिकेत जे पद गाळले ते ओळखून पर्यायातून निवड करायची आहे व मालिका पूर्ण करायची आहे.
- ❖ या प्रकाराला कोणतेही गणिती बंधन नसते. त्यामुळे सरावामुळे आपल्याला याचा क्रम pattern कोणता हे लक्षात येईल.

नमुना प्रश्न

1) 1, 4, 9, 16, __, 36

① ② ● ④

1) 20

2) 24

3) 25

4) 30

स्पष्टीकरण : ही मालिका पूर्ण वर्गसंख्या आहे:

$$1^2 = 1$$

$$2^2 = 4$$

$$3^2 = 9$$

$$4^2 = 16$$

$$5^2 = 25$$

$$6^2 = 36$$

2) 2, 5, 10, 17, __, 37

① ● ③ ④

1) 24

2) 26

3) 28

4) 30

स्पष्टीकरण : गुणाकार नसून संख्या वाढीचा फरक:

$$+3, +5, +7, +9, +11$$

$$2 \rightarrow 5 (+3)$$

$$5 \rightarrow 10 (+5)$$

$$10 \rightarrow 17 (+7)$$

$$17 \rightarrow _ (+9) = 26$$

$$26 \rightarrow 37 (+11)$$

3) 3, 6, 11, 18, __, 38

① ● ③ ④

1) 25

2) 27

3) 28

4) 30

स्पष्टीकरण : फरक - +3.....+ 5.....+7.....+9.....+11

स्वाध्याय

1) 2, 4, __, 8, 10, 12

① ② ③ ④

1) 5

2) 6

3) 7

4) 8

2) 5, 12, __, 54, 110, 222

① ② ③ ④

1) 25

2) 25

3) 26

4) 27

3) 1, 3, __, 10, 15, 21

① ② ③ ④

1) 6

2) 5

3) 4

4) 7

4) 101, 90, __, 78, 75, 73

① ② ③ ④

1) 83

2) 85

3) 80

4) 81

5) 3, 10, __, 26, 37, 50

① ② ③ ④

1) 15

2) 17

3) 18

4) 20

6) 11, 20, __, 74, 156, 310			①②③④
1) 30	2) 40	3) 38	4) 31
7) 2, 5, 10, __, 26, 27			①②③④
1) 15	2) 17	3) 18	4) 20
8) 2, 9, 28, __, 126, 217			①②③④
1) 64	2) 35	3) 65	4) 48
9) 2, 6, __, 20, 30, 42			①②③④
1) 10	2) 12	3) 14	4) 16
10) 3, 5, 9, __, 33, 65			①②③④
1) 15	2) 17	3) 21	4) 25
11) 1, 2, 6, __, 120, 720			①②③④
1) 18	2) 24	3) 30	4) 36
12) 13, 16, __, 28, 37, 48			①②③④
1) 20	2) 21	3) 22	4) 23
13) 5, 6, 10, __, 35, 60			①②③④
1) 19	2) 21	3) 20	4) 18
14) 3, 11, 30, 67, __, 219			①②③④
1) 120	2) 127	3) 128	4) 100
15) 7, 14, __, 56, 112			①②③④
1) 28	2) 30	3) 32	4) 35
16) 1, 8, 27, __, 125			①②③④
1) 50	2) 56	3) 64	4) 81
17) 144, 122, __, 84, 68, 54			①②③④
1) 110	2) 100	3) 105	4) 102
18) 89, 78, __, 56, 45, 34			①②③④
1) 69	2) 67	3) 66	4) 65
19) 1, 4, 10, 22, __, 94			①②③④
1) 36	2) 46	3) 48	4) 40
20) 2, 7, 22, 67, __, 607			①②③④
1) 300	2) 232	3) 202	4) 200